

Nr 244.

Av herr **Bengtsson** i *Norup*, om antagande av ackord på viss statens fordran hos småbrukarnas andelstovvströförening u. p. a. i *Boalt*.

Såsom det i stor utsträckning inom riksdagen torde vara känt, uppstodo under kristiden genom uppmuntran till lätt åtkomliga lån från staten flera såväl bränntorv- som torvströfabriker här och där i landet. Så gott som alla dessa hava fört en bekymmersam och tynande tillvaro.

Småbrukarnas andelstovvströförening u. p. a. i *Boalt* i norra Skåne har hårt drabbats av denna bekymmersamma ställning. Orsaken torde huvudsakligen bero på, att torvmossen med fabrik och inventarier inköpts för dyrt. Priset 300,000 kronor, i vilket 30,000 kronor ingingo som statslån, ansågs visserligen vid inköpet under kristiden ej vara för högt, men med de konjunkturer som följde och den höga köpesumman, som av dessa småbrukare skulle förräntas, ha deras betalningsmöjligheter alltjämt försämrats. Av närliggande utredning, gjord av landsfiskal H. Löfgren i Örkeneds distrikt, över såväl andelsföreningens som borgesmännens tillgångar, synes enda räddningen för såväl föreningens som styrelsens ledamöter, vilka äro borgesmän, och för att staten skall erhålla något nämnvärt av sin fordran, vara ett ackord. Om ett sådant kommer till stånd, räddas därmed torvströmmossen med fabrik och inventarier åt hundratals idoga småbrukare i den karga Göingebygden, vilka alltjämt från fabriken därigenom kunna erhålla den nödvändiga torvströ för sina stallar, föreningen bliver av med sin stora skuld, styrelseledamöterna, som samtliga äro småbrukare, slippa att gå ifrån sina gårdar och staten får 20 % av sin fordran. Kan icke ett ackord komma till stånd sker motsatsen, och att döma av den vanliga utgången av konkurser torde staten få litet eller intet av sin fordran.

Emellertid lär, enligt vad som uppgives i såväl handelsdepartementet som i statskontoret, staten icke utan riksdagens medgivande kunna eftergiva något av sin fordran. Jag har därför genom denna motion velat underställa det för många småbrukare avgörande spörsmålet riksdagens prövning. Som jag väl känner förhållandena i denna förening, vitsordar jag landsfiskal Löfgrens utredning, och med hänvisning till denna tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen måtte medgiva Kungl. Maj:ts rätt att efter prövning, i likhet med övriga fordringsägare, antaga ett av

småbrukarnas andelstovströförening u. p. a. i Boalt erbjudet ackord på statens fordran.

Stockholm den 21 januari 1928.

Sv. Bengtsson

i Norup.

I motionen instämmer:

Sven Persson.

Redogörelse över Småbrukarnas Andelstovströförenings u. p. a. i Boalt ekonomiska ställning.

Sedan undertecknad, landsfiskal i Örkeneds distrikt, förrättat bouppteckning hos Småbrukarnas Andelstovströförening u. p. a. i Boalt och de borgesmän för Andelsströföreningens statslån, som äga tillgångar, ävensom underhandlat om 20 % ackord med Andelstovströföreningens borgenärer, får jag här nedan framlägga utredning i ärendet.

Följande handlingar närslutas:

1. Bouppteckning för Småbrukarnas Andelstovströförening u. p. a. i Boalt,
2. » » M. Nilsson, Boalt, som är borgensman.
3. » » N. V. Persson, Hemlinge, »
4. » » G. J. Gustafsson, Källstorp, »
5. » » W. Svensson, Stockhult, »
6. Fattigintyg för Edvard Nordstrand, Bjärnum.
7. » » Algot Johnsson, Mörkhult, och
8. » » P. Braun, förr i Grantinge.

Enär Andelstovströföreningens skuldbörda är så hög, att det är en omöjlighet för föreningen att, därest skulden ej blir reducerad, äga bestånd, beslöts vid föreningsstämma den 30 sislidne juni, av vilket föreningsbeslut transumt närslutes, att söka åvägabringa ett 20 % ackord med sådana fordringsägare, som icke innehava tryggad säkerhet i in-teckningar eller andra föreningens tillgångar. För anskaffande av penningar till ackordet skall cirka 1:— krona pr bal torvströ utdebiteras på andelsägarna. Detta beslut gäller emellertid endast för den händelse det omnämnda ackordet å 20 % kan åvägabringas.

Följande preliminära uppgörelse med borgenärerna ha nu träffats:

1. Centralkassan, Kristianstad, fordran 74,224:—
Säkerhet, sammanlagda värdet 54,250:—
Dessutom har Centralkassan in-teckning i $\frac{11}{64}$ mtl. Söndra-ryd, vilken in-teckning jag dock anser värdelös.
Centralkassan, som anser att torvmossen med åren kommer att stiga i värde, har beslutat nedskri-va sin fordran med 6,000:— kronor och låta lånet i övrigt kvarstå.

2. Glimåkra sparbank, fordran 22,100: —
Innehar 1:a förlagsinteckningen å 30,000 kr. Banken har beslutat att som full betalning taga 16,000 kr. plus 20 % ackord å resterande 6,100 kronor.
3. Broby och Emitslövs socknars sparbank, fordran 12,775: —
Banken har full säkerhet för sin fordran och fordrar, med rätta, full likvid efter hand som lånet förfaller till betalning.
4. Norra Åkarps sparbank, fordran 46,921: —
Banken har fullgod säkerhet för 11,000 kronor och är villig att mot återlämnande av omnämnda säkerhet, godtaga 50 % ackord för hela sin fordran. Sedan andelsföreningens styrelse överlagt med bankens styrelse, har förstnämnda styrelseledamöter nu meddelat, att banken som full betalning för sin fordran är villig godtaga 40 % ackord på hela sin fordran och samtidigt till Andelsföreningen återställa säkerheten å 11,000 kronor, vilket skulle bliva i det närmaste det samma som om banken behåller sin säkerhet å 11,000 kronor och tager 20 % ackord å resterande 35,921 kronor.
5. Vinslöv och Nävlinge socknars sparbank, fordran..... 55,716: —

Banken godtager som full betalning 20 % för hela sin fordran.

Kan uppgörelse träffas jämväl med K. Statskontoret om 20 % ackord, synes Småbrukarnas Andelstörvströförening vara räddad och kan fortsätta sin rörelse till stort gagn för orten och jordbrukarna i vida kretsar häromkring. Därjämte är denna uppgörelse synnerligen förmånlig för såväl K. Statskontoret som de banker, vilka äro engagerade i företaget.

Skulle K. Statskontoret icke kunna godtaga ackordsförslaget, återstår intet annat än konkurs för såväl Småbrukarnas Andelstörvströförening som borgensmännen å lånen.

Vid en konkurs eller annan forcerad realisation komma med all sannolikhet inteckningsinnehavarna bliva nödsakade att inköpa alla Andelsföreningens tillgångar för att, åtminstone i någon mån, söka rädda sig. Tillgångarna skulle därvid med all säkerhet icke betinga mera än högst $\frac{2}{3}$ av det värde, som nu vid bouppteckningen åsatts dem, med undantag för $\frac{11}{64}$ mtl. Söndraryd, som torde betäcka inteckningen.

Om jag emellertid dock förutsätter, att värdena i bouppteckningarna skulle erhållas vid konkurser, skulle K. Statskontorets ekonomiska utbyte vid konkurser bliva följande:

1. Småbrukarnas Andelstörvströförening. Utdelning..... Ingen
Alla tillgångar skulle åtgå för täckande av konkursomkostnaderna och inteckningarna, vilka senare dock icke på långt när komma att täckas.
2. Martin Nilsson, Boalt, tillgångar 6,367: —
Avgår vad makarna Nilsson enligt konkurslagen äga behålla: nödiga gång- och sängkläder och därjämte för 500 kronors värde jämte 2 månaders underhåll 1,500 kronor 1,500: —
Konkursomkostnader 1,400: — 2,900: —

återstår 3,467: —

Häriifrån avgår ytterligare: hustru Nilssons be-
gäran om undanskiftande bifalles av Rätten, enär
Skulden utgöres av mannens borgensförbindelse.
Hustrun kommer alltså att få undanskiftat hälften 1,733: —
återstår alltså 1,734: —

Om man nu förutsätter, att Andelsföreningens
tillgångar skulle betinga det pris, som åsatts i
bouppteckningen, vilket ej kommer att bliva
fallet, skulle de överblivna tillgångarna i Nilssons
konkurs delas på följande:

a) Centralkassan	19,974: —	
b) Glimåkra sparbank	6,000: —	
c) Norra Åkarps sparbank	35,921: —	
d) Vinslöv och Nävlinge sparbank ...	55,716: —	
e) K. Statskontoret c:a.....	29,000: —	
f) Andra skulder c:a	3,500: —	150,111: —

3. eller 1,15 %, eller på K. Statskontoret 333: 50
N. V. Persson, Hämlinge, tillgångar, sedan in-teck-
nade beloppen enligt bouppteckningsvärdena från-
dragits 17,122: —
Häriifrån avgår prioriterade 2,071: —
återstår 15,051: —

Avgår ytterligare makarnas och de minderåriga
barnens tillhörighet enligt konkurslagen, ävensom
underhåll i tvenne månader 2,000: —
Konkursutdelning, i detta fall stor, med
försäljningsprovisioner etc. lågt beräknad 6,000: — 8,000: —
återstår 7,051: —

Hustrun undanskiftar hälften 3,525: —
återstår till utdelning till oprioriterade 3,526: —
Med 1,88 % å återstående skuldbeloppet 186,921: — eller till
Statskontoret 545: 20

4. G. J. Gustafsson, tillgångar utöver in-teckningar.. 6,640: —
Avgår förmånsrätt 599: —
Makarnas egendom enligt konkursla-
gen och underhåll till dessa och min-
deråriga barn..... 2,000: —
Konkurskostnader..... 3,301: — 5,900: —
återstår 740: —

Hustrun undanskiftar hälften..... 370: —
Återstår till oprioriterade 370: —
som skall fördelas på en skuldsumma av 156,338: —
med 0,24 % eller på K. Statskontoret 69: 60

5. Wiktor Svensson, tillgångar över in-teckningar 6,167: —
Makarnas egendom enligt konkurslagen samt
underhåll jämte skatter 1,700: —
Konkurskostnader..... 3,300: — 5,000: —
återstår 1,167: —

Hustrun undanskiftar hälften	583:—
Återstår till oprioriterade	584:—
vilket på återstående skuldsomma, 37,545 kronor, gör 1,55 % eller på k. statskontorets fordran	450: 05
6. Edvard Nordstrand, utan tillgångar	000:—
7. Algot Johnsson, lika	000:—
8. P. Braun, lika	000:—
Den utdelning, som k. statskontoret vid inträffande konkurs kan påräkna, skulle alltså bli: från	
1. Småbrukarnas Andelstörvströförening	000:—
2. M. Nilsson, Boalt	333: 50
3. N. V. Persson, Hämlinge	545: 20
4. G. J. Gustafsson, Källstorp	69: 60
5. W. Svensson, Stockhult	450: 05
6. Edvard Nordstrand, Bjärnum	000:—
7. A. Johnsson, Mörkhult	000:—
8. P. Braun, Grantinge	000:—
	<hr/>
eller tillsammans Kronor	1,398: 35

Vid ett ackord kommer statskontoret däremot att å sin fordran,
c:a 29,000 kr., få 20 % eller 5,800:—

Vid en konkurs skulle visserligen en del av konkurskostnaderna utgå ur
de intecknade fastigheterna,* men då alla värdena i bouppteckningarna äro
högre upptagna än vad en konkursrealisation kan tänkas giva och alla dessa
kostnader äro lågt beräknade, anser jag att dessa förhållanden utjämna
varandra.

Orsaken till Andelstörvströföreningens obestånd synes icke vara slarvig
eller oförståndig skötsel, utan måste enligt mitt förmenande sökas däri, att
mossen med fabriksbyggnader och materiel under kristiden inköptes för ett
mycket högt pris, 300,000 kronor. Värdet av tillgångarna har sedan dess
gått ned med minst $\frac{2}{3}$. Härtill bör läggas, att föreningen under årens lopp
haft att förränta de stora skulderna och delvis amortera dessa, varjämte bör
tagas i beräkning de ytterst oförmånliga konjunkturen för all torvströin-
dustri under de sex eller sju senaste åren.

Med stöd av förestående utredning med tillhörande bilagor, kan jag ej
annat än på det livligaste tillstyrka Småbrukarnas Andelstörvströföreningens
framställning om 20 % ackord som full likvid för k. statskontorets fordran.

Glimåkra den 28 november 1927.

Hugo Löfgren.

landsfiskal i Örkeneds distrikt.

År 1927 den 2 augusti förrättades av undertecknad, landsfiskal i Örkeneds
distrikt, uppteckning av tillgångar och skulder hos *Småbrukarnas Andels-
törvströförening u. p. a. i Boalt*.

Tillgångar och skulder uppgivas under edsplikt av Andelstörvströföre-
ningens disponent och verkställande ledamot i dess styrelse, Martin Nilsson
i Boalt, sålunda:

Tillgångar.

1. Som falla under fastighetsinteckningarna:

Torvmossen, cirka 300 tunnland, bearbetad i 10 år å 35:— pr tunnland	10,500: —	
Fabriksbyggnaden, som ligger å fastigheten, med en 30 hkr. motor m.m. Byggnaden av stolpar och bräder under papptak och gamla maskin- huset av tegel	20,000: —	
Maskinhuset (där fotogénloket är inrymt)	200: —	
250 st. torvvlador av stolpar under bristfälligt tak av ytbräder, byggda 1916 och 1918, varav några dock redan äro kullblåsta	3,750: —	
Linbanan, 1,700 m. lång med 17—18 stativ och tillhörande linor m. m., byggd 1916, delvis bristfällig, å 7: — kr. per meter	11,900: —	
Magasin vid stationen med montering till linbana	4,900: —	51,250: —

2. Tillhörande inteckningarna i Söndraryd:

11/64 mtl Söndraryd, cirka 270 tunnland. Obebyggt, härjades år 1921 av eld, därvid cirka 100 tunnland kalbrändes. Skogsmark och mossar. Ingen mogen skog finnes. Taxerat till 14,800 kr. ...		14,800: —
---	--	-----------

3. Som faller under förlagsinteckningarna:

Utestående fordringar för torvströ	1,774: —	
Räls å mossen, cirka 20,000 kg., använd sedan 1916, dock en mindre del ersatt under åren, å 18 öre.....	5,400: —	
Ett järnvägsspår vid Boalt stn med växel, cirka 500 meter långt	500: —	
12 st. transportvagnar med häckar, 3 utan häckar och en dressin	770: —	
Uppskuren samt inbärgad torvströ, självkostnad 10,289: —	11,317: —	
1 fotogénlok, gammalt	650: —	
Ett kassaskåp 250: —, div. handredskap m. m....	250: —	
3 fm. torvspett.....	45: —	20,706: —

4. Andra tillgångar, vilka ligga som säkerhet för lån:

1,000 insatser i Småbrukarnas förlagsförening, ligga som säkerhet för lån i Centralkassan, Kristianstad	3,000: —	
Ej inbetalda andelsbelopp, vilka ligga som säker- het för lån i N. Åkarps Sparbank, värda cirka	11,000: —	14,000: —

S:ma tillgångar 100,756: —

Skulder.

1. Obetalda och förskottrade arbetslöner, cirka	7,439: 94
2. Centralkassan i Kristianstad. Säkerhet: 1-ta inteckningen i hela torvmossen, därå byggnaderna finnas uppförda, å 30,000: —, vilken gäller som för ogulden köpeskilling, 2-dra inteckningen därstädes å 40,000: —, 1,000 st. insatser i Småbrukarnas förlagsförening, värda 3,000: — samt personlig borgen av disponent Martin Nilsson, Boalt samt lantbr. N. V. Persson i Hemlinge och Gunnar J. Gustafsson, Kjellstorp, kapital och ränta	74,224: —
3. Glimåkra Sparbank. Säkerhet: 1-ta förlagsinteckningen å 30,000: — kr., samt personlig borgen som lån n:r 2 här ovan	22,100: —
4. Broby o. Emitslövs socknars sparbank. Säkerhet: 1-ta inteckningen i 11/64 mtl. Söndraryd å 12,000: — kr. jämte personlig borgen av samma som i lån n:r 2 här ovan jämte Nils Svensson i Söndraryd och Sven Tuvevesson i Åraslöv	12,775: —
5. N. Åkarps Sparbank. Säkerhet: ej inbetalda andelsbelopp, som anses hava ett värde av cirka 11,000: — kr. samt personlig borgen av samma personer som i n:r 2 här ovan	46,921: —

Utan annan säkerhet än personlig borgen.

6. Kungl. Statskontoret. Borgen av samma som under n:r 2 här ovan jämte Wiktor Svensson, Stockhult, Edv. Nordstrand i Bjärnum och P. Braun i Grantinge, nu i Hässleholm, cirka	30,000: —
7. Vinslövs och Nävlinge socknars sparbank. Säkerhet: 3:dje inteckningen i torvmossen å 40,000: —, som ligger efter de två första å tillsammans 70,000: — kr. (värdelös) samt personlig borgen av samma som i n:r 2 här ovan.....	55,716: —
8. Växelskulder å tillsammans	3,410: —
9. Härtill kommer andel i odlings- och vattenavtappningslån, intecknat i 11/64 mtl. Söndraryd, rest cirka.....	2,000: —

S:ma skulder 254,585: 94

10. Inbetalt andelskapital.....	176,936: 11
---------------------------------	-------------

S:ma summarum skulder, kronor 431,522: 05

Tillgångar, kronor 100,756: —

Brist, kronor 330,766: 05

Sålunda upptecknat och värderat, betygas.

Glimåkra som ovan.

Hugo Löfgren

Landsfiskal i Örkeneds dt.

Att allt vad till Småbrukarnas Andelstörvströförening u. p. a. i Boalt hörer, såväl tillgångar som skulder, blivit rätt uppgivet och ej något med min vilja eller vetskap uteglömts eller undandolts, betygas under edsplikt.

Boalt som ovan.

Martin Nilsson.

Andelstörvströföreningens disponent
och verkställande ledamot i dess styrelse.

Transumt.

Protokoll.

Fört vid ordinarie sammanträde med Småbrukarnes Andelstörvströförening u. p. a. å Industrihotellet i Kristianstad torsdagen den 30 juni 1927.

§ 1.

Mötet öppnades av Martin Nilsson, Boalt, som å styrelsens vägnar hälsade deltagarna i stämman välkomna. Sedan stämman förklarats lagligen kallad utsågs Martin Nilsson att leda förhandlingarna.

§ 5.

Efter en ingående diskussion om föreningens ekonomiska ställning, vari det allmänt insågs att föreningen icke kunde i fortsättningen balansera den stora skuld föreningen har, beslöt stämman att lämna styrelsen i uppdrag att underhandla och om möjligt överenskomma med Kungl. Statskontoret och de banker, som ej inneha tryggad säkerhet i föreningens fastigheter och lager, om ett ackord å 20 %. Vidare beslöts att, om en uppgörelse komme till stånd med nämnda bankinrättningar, styrelsen skulle sätta sådant pris på torvströ innevarande år, att det erhållna ackordet därmed inbetaltes.

Vidare uttalades den önskan att om ej ackord kunde träffas, styrelsen skulle taga i övervägande om föreningens trädande i likvidation.

§ 6.

Att justera dagens protokoll utsågs Otto Lundström, Emitslöv, och Sven Tuveesson, Åraslöv.

Kristianstad den 30 juni 1927.

Martin Nilsson.

Justerat:

Otto Lundström. Sven Tuveesson.
